

زنجبیل شامی

نام‌های دیگر: راسن - جناح رومی.

Grande aune- Oeil de Cheval- Elecambane- Inul- Wild- Sunflower-
.Velvet dock- Scabwort- Horse heal

مشخصات: گیاهی است از خانواده Compositae، چندساله با ساقه راست، توخالی، کرکدار و به بلندی یک تا دو متر با شاخه‌های منشعب. برگ‌های آن بدون دم‌برگ است و بن برگ ساقه را در آغوش گرفته و همچنین برگ آن متناوب به رنگ سبز روشن است، پهنه فوقانی برگ زبر و پهنه تحتانی آن کرکدار مایل به سفید می‌باشد. گل‌های آن به صورت کاپی‌تول خیلی درشت به رنگ زرد شبیه گل آفتابگردان ولی کوچکتر از آن است. این گلها در مناطق معتدل در اواسط تابستان ظاهر می‌شوند. میوه آن به رنگ قهوه‌ای است.

ریشه آن در سطح خارجی ضخیم و گوشتی و قرمز رنگ یا زرد کمرنگ با بوی خیلی تند و معطر و طعم تلخ و گس است. این گیاه در چمنزارهای مرطوب و نقاط باطلای شمال

اسرار گیاهان دارویی، ص: 565

آسیا در خاورمیانه، اروپا و شمال آسیا و جنوب غربی چین و در ایران در مناطق شمالی و غرب و مناطق مرکزی مانند اراک به‌طور خودرو می‌روید. در ژاپن نیز کاشته می‌شود.

ریشه زنجبیل شامی

طبیعت آن: گرم و خشک است.

ترکیب شیمیایی: ماده‌ای به نام هلنین یا کافورراسن - یک ماده رزینی - مواد آلانتولاکتون - مواد اینولین - پزودواینولین - اینولین - انسولین - موسیلاژ - ایزوآلانتولاکتون - دی‌هایدر و آلانتولاکتون.

خواص درمانی: 1- پنجاه گرم از آن را نیم‌کوب نموده و در یک لیتر آب جوش دم کنید و آب صاف کرده آن را با عسل شیرین نموده و روزی چهار تا پنج فنجان در طول روز به مرور بنوشید، فرح‌بخش است، گاز و نفخ را تحلیل می‌برد، برای امراض سرد و مرطوب نظیر قطره‌قطره ادرار کردن بی‌اختیار که ناشی از سردی است و ادرار کردن در بستر و بازکردن قاعدگی نافع است، دارای نیروی تر یا قیه مبارزه با آثار مسمومیت می‌باشد، تقویت‌کننده عمومی و نرم‌کننده سینه و ضد کرم شکم است، قابض و مقوی دهانه معده و هاضمه و مثانه و نیروی جنسی است، برای معالجه وبا، سل، تب مالاریا و التهاب لوله‌های گوارش و برونشیت مفید است، برای رفع اسهال ساده و خونی و درمان کولیت و دفع درد گوش و درد دندان و دردهای ناگهانی موضعی مؤثر است،

- مسکن دردهای سر و کبد و درد مفاصل و روماتیسم سیاتیک و درد پشت می‌باشد، مالیخولیا و احساس وحشت و ترس را برطرف می‌سازد، انسداد مجاری کبد و طحال را باز می‌کند.
- 2- خوردن آب دم‌کرده آن مخلوط با کمی سرکه برای رفع آثار سموم جانوران گزنده و سایر سموم سرد مفید است.
- 3- پنج گرم از کوبیده آن را با عسل مخلوط کرده و به صورت انگشت‌پیچ بخورید. برای تسکین سرفه رفع سختی تنفس و تنگی نفس و اخراج بلغم از سینه نافع است.
- 4- اگر سی گرم از آن در یک لیتر عصاره رقیق لیموترش تازه چهار تا پنج روز خیسانده و گاه‌گاهی هر بار یک قاشق آش‌خوری خورده شود. برای اشخاص مسن مبتلا به آسم برونشیتی مفید است.
- 5- در استعمال خارجی به‌عنوان تریاق و ضد سمّ مار و حشرات سمّی بکار می‌رود.
- 6- آن را بکوبید و با سرکه دم کنید و با آن سرکه شستشو نمایید محلل ورم می‌باشد.
- اسرار گیاهان دارویی، ص: 566
- 7- استعمال قطره آن در گوش برای رفع طنین و صدا در گوش نافع است.
- تذکر: برای قلب مضر است، برای گرم‌مزاجان خوب نیست و سردرد می‌آورد، اسراف در خوردن آن موجب فساد خون و قطع نیروی جنسی می‌شود.